

Folkeoplysningspolitik for Bornholms Regionskommune

Introduktion

Formålet med en folkeoplysningspolitik er, at understøtte folkeoplysningslovens tanker omkring demokratisk forståelse og aktivt medborgerskab baseret på forpligtende fællesskaber.

Folkeoplysningspolitikken er en overordnet ramme, der sætter vilkårene for og afklarer relationerne mellem de enkelte områder. Det er hensigten, at der er en klar sammenhæng mellem formål, mål, indsatser og resultater.

Den overordnede vision for folkeoplysningen er, at styrke borgernes trivsel i lokalsamfundet samt at fremme folkesundheden med udgangspunkt i følgende begreber:

Kompetencer

Relationer

Anerkendelse

Mestring

Det folkeoplysende arbejde på Bornholm skal med respekt for forskellige holdninger sikre offentlige tilskud m.v. til den frie folkeoplysende virksomhed, der bygger på fællesskab og de enkelte initiativtageres idégrundlag.

Formålet med den folkeoplysende voksenundervisning og foreningsarbejde er at fremme demokratiforståelse og aktivt medborgerskab og med udgangspunkt i voksenundervisningen at øge deltagernes almene og faglige indsigt og færdigheder, og med udgangspunkt i foreningsaktiviteten og det forpligtende fællesskab at styrke folkeoplysningen.

Sigtet er at styrke den enkeltes evne og lyst til at tage ansvar for eget liv og til at deltage aktivt og engageret i samfundslivet.

De enkelte aktiviteter organisationsform er derfor ikke afgørende, idet der ønskes et frit og varieret udbud af fleksible muligheder. Derfor kan selvorganiserede og andre gruppers aktiviteter i en periode også støttes samtidigt med, at de opfordres til at gå i samarbejde med eksisterende foreninger.

Børn og unge er den primære målgruppe for Bornholms Regionskommunes økonomiske støtte til folkeoplysningen, men Bornholms Regionskommune ønsker generelt at målgruppen for folkeoplysningen er alle borgere på Bornholm. Aktiviteter for voksne støttes derfor også via blandt andet adgang til kommunale lokaler og faciliteter.

Målsætninger for folkeoplysningen på Bornholm

Målene med folkeoplysningen på Bornholm er:

- at styrke lokalsamfundene
- at styrke den fysiske og psykiske sundhed og trivsel blandt borgerne
- at understøtte nyskabende aktiviteter
- at motivere til udvikling, deltagelse og involvering i lokalsamfund og demokrati
- og bidrage til dannelsen af alle generationer

Målet skal opnås ved at skabe rammer, der giver lyst til at deltage aktivt i samfundslivet med fokus på frivillighed, forebyggelse, integration og rummelighed. Bornholms Regionskommune afsætter økonomiske midler til at støtte denne udvikling, og målsætningen er, at udviklingen skal ske i tværgående samarbejde og samspil samt gennem dialog og partnerskaber.

Resultaterne af det folkeoplysende arbejde på Bornholm skal være:

- at alle der ønsker at deltage i en aktivitet har mulighed for det
- at de folkeoplysende aktiviteter er inkluderende
- at sammenhængskraften i det bornholmske samfund styrkes via et aktivt fritidsliv, der skaber social kapital og styrker den enkelte borgers netværk og mulighed for et godt og aktivt liv.

Rammer for folkeoplysningen, herunder de fysiske rammer

Folkeoplysningsloven fastsætter de overordnede rammer for folkeoplysningsaktiviteterne på Bornholm. Lokalt fastsætter kommunalbestyrelsen - efter indstilling fra brugere og aktører på området - retningslinjerne for tilskud og anvisning af lokaler til folkeoplysningen.

Brugerinddragelsen sikres via nedsættelse af et Folkeoplysningsudvalg.

Bornholms Regionskommune støtter folkeoplysningen økonomisk via tilskud i henhold til folkeoplysningslovens rammer, via anvisning af kommunale faciliteter og lokaler til folkeoplysende aktiviteter samt via indgåelse af partnerskaber.

Foreningsejede og selvejende faciliteter støttes økonomisk ud fra en målsætning om at skabe lige vilkår og adgang til faciliteter for alle aktiviteter.

Bornholms Regionskommune arbejder for at sikre tidssvarende og gode fysiske rammer for de folkeoplysende aktiviteter og folkeoplysende voksenundervisning, som er tilpasset den generelle udvikling i samfundet.

Bornholms Regionskommune vil på den baggrund arbejde for:

- Tydelig kommunikation af støttemuligheder samt muligheder for udvikling af nye aktiviteter.
- Fokus på nytænkning, udforske og gribe ideer der giver mulighed for etablering af partnerskaber og udvikling af nye aktiviteter og tilbud
- Udvikling af faciliteter så der sikres en optimal udnyttelse og at folkeoplysende aktiviteter medtænkes i den fysiske planlægning i kommunen.
- At understøtte og anerkende den omfattende frivillige indsats i foreningslivet.
- At unge får mulighed for at deltage i turneringer og aktiviteter udenfor Bornholm.
- At give børn og unge med særlig talent mulighed for at udvikle sig.

Samspil med selvorganiserede grupper, herunder udviklingspulje

Aktiviteterne i folkeoplysende foreninger er fortsat det bærende element for folkeoplysningen i Bornholms Regionskommune. Foreningen er som udgangspunkt det bedste grundlag for at fremme aktivt medborgerskab og demokratiforståelse. Men Bornholms Regionskommune ønsker samtidig at fremme fleksibilitet og variation i de udbudte aktiviteter, hvilket betyder, at der skal være mulighed for at støtte folkeoplysende aktiviteter uanset organisationsform.

Det vil være i overensstemmelse med denne politik at påvirke selvorganiserede aktiviteter, som udøver folkeoplysende aktiviteter, i retning af at etablere sig som formelle folkeoplysende foreninger.

Bornholms Regionskommune er åben overfor indgåelse af partnerskaber i projekter, som understøtter folkeoplysningspolitikens overordnede mål og visioner.

Bornholms Regionskommune skal sikre, at det er muligt at søge puljemidler til opfyldelse af de overordnede målsætninger i folkeoplysningspolitikken. Der kan således søges om midler til folkeoplysende aktiviteter, både af folkeoplysende foreninger, der formelt er godkendt af Bornholms Regionskommune, samt selvorganiserede grupper.

Midlerne kan være fordelt på flere puljer – Aktuelt findes der følgende pulje:

- Start- og Udviklingspulje

Antallet af puljer og deres formålmæssige sammensætning er dynamisk og kan derfor ændres løbende. Bornholms Regionskommune skal dog sikre, at der altid er puljemidler, som kan søges af såvel etablerede folkeoplysende foreninger som selvorganiserede grupper. For begge ansøges vedkomne gælder, at formålet med det ansøgte, skal opfylde mindst en af målsætningerne i folkeoplysningspolitikken.

Samspil mellem den folkeoplysende virksomhed og øvrige politikområder

Det folkeoplysende arbejde på Bornholm har relationer til en lang række øvrige fag- og politikområder. Det er målet med denne politik at understøtte tværgående samarbejde og samspil i hele kommunen, så politiker og strategier spiller sammen og trækker i samme retning. Nedenunder ses nogle af politikkerne som i dag er gældende i Bornholms Regionskommune, samt mål og fokuspunkter, som spiller sammen med Folkeoplysningspolitikens mål.

Samspillet med de øvrige politikker og strategier, udmøntes blandt andet gennem kommunens regler for tilskud til folkeoplysning samt anvisning af lokaler. Udformningen af disse sker med aktiv brugerinddragelse samt fokus på de øvrige politikker m.v.

Figur 1: Folkeoplysningspolitikens samspil med øvrige politikker og strategier

Afgrænsning i forhold til konkurrerende aktiviteter

I et moderne samfund, kan det være svært at se forskel på folkeoplysende aktiviteter og aktiviteter uden for det folkeoplysende område. Kommercielt og privat – såvel som i kommunale institutioner - finder der f.eks. motions-, fitness-, oplysnings- og uddannelsesvirksomhed sted, som kan betragtes som konkurrerende med de klassiske folkeoplysende foreningers aktiviteter.

Tilsvarende findes der også en vis konkurrence sted indenfor folkeoplysningen, hvor aktiviteter, der umiddelbart ligner hinanden, kan udbydes på forskellige vilkår.

Det er Bornholms Regionskommunes opfattelse, at disse mange aktiviteter skal ses som supplement til hinanden frem for konkurrerende aktiviteter. Det er i den forbindelse væsentligt, at sikre, at konkurrencen er fair, og at ens folkeoplysende aktiviteter så vidt muligt udbydes på ens vilkår med respekt for et ønske om mangfoldighed i udbuddet af aktiviteter.

Den fremtidige brugerinddragelse

Bornholms Regionskommune vil sikre borger- og brugerinddragelse som et bærende element i folkeoplysningen. Derfor nedsættes der et Folkeoplysningsudvalg som sammensættes bredt af repræsentanter for brugere og aktører indenfor folkeoplysningsområdet. De selvorganiserede aktører kan ligeledes repræsenteres i Folkeoplysningsudvalget.

Folkeoplysningsudvalgets sammensætning og kompetence fastsættes i en vedtægt for udvalget. Bornholms Regionskommune inddraget Folkeoplysningsudvalget i beslutninger som bredt vedrører folkeoplysningsområdet. Folkeoplysningsudvalget betragtes som en del af kommunens forvaltning og får kompetence til at træffe endelige afgørelser i henhold til Folkeoplysningslovens bestemmelser.

Folkeoplysningsudvalget vælges for en 4-årig periode og følger den kommunale valgperiode. Inden valgperiodens udløb skal det nuværende folkeoplysningsudvalg fremsætte forslag til ny vedtægt, der fastlægger udvalgets sammensætning og kompetencer efter folkeoplysningsloven. Forslag til ny vedtægt skal godkendes af kommunalbestyrelsen.